

Två sommarkvällar i Borgholm: när Maries röst gick ut i världen

Berättelse

En borg utan tak

På den svenska ön Öland, ute i Östersjön, ligger Borgholms slott. Det är inte ett glittrande sagoslott, utan en ruin: höga stenmurar utan tak, fönster som öppnar sig mot himlen och trappor som leder ut i tomma intet. Borgen är mer än 700 år gammal. Den 25 och 26 juli 1989 förvandlades denna gamla ruin till en av de mest minnesvärda scenerna i svensk popmusik.

Roxette hade kommit dit för att spela in en musikvideo till balladen "Listen to Your Heart". I stället för att bygga upp en kuliss i en studio hade bandet valt en äkta plats med hundratals år på nacken. Den amerikanske regissören Doug Freel hade rest hela vägen över Atlanten för att leda inspelningen. Platsen gjorde ett så starkt intryck att Freel och hans filmteam först trodde att ruinen hade byggts särskilt för videon. I själva verket hade den stått där sedan medeltiden.

Marie på scenen

Mitt i allt detta stod Marie Fredriksson. Hon var 31 år gammal och redan en av Sveriges starkaste sångerskor. Den här kvällen sjöng hon barfota på scenen – ett litet, personligt val som många senare lade märke till. "Listen to Your Heart" är en känslös ballad om kärlek och om hur svårt det kan vara att välja mellan sitt hjärta och sitt förnuft. Marie sjöng den både mjukt och med stor kraft, och rösten bar genom hela den öppna borgen.

Inför kamerorna hade bandet samlat en stor publik. När kvällen mörknade hände något som blev bildens själva kärna: människorna tände små ljus och tändstickor, och tusentals lågor började glittra mellan de gamla stenmurarna. Publiken gungade långsamt fram och tillbaka i takt med musiken. Kamerorna fångade Marie, ljusen och de slitna väggarna i samma bild. Det som syntes på film såg lätt och självklart ut, men bakom det låg två långa kvällar av arbete framför kamerorna.

Från Öland till hela världen

"Listen to Your Heart" hade getts ut redan i september 1988, men det stora genombrottet kom mer än ett år senare. Den 4 november 1989 nådde sången förstaplatsen på den amerikanska Billboard-listan, en av världens mest betydelsefulla musiklistor. En popgrupp från ett litet land i norra Europa låg därmed allra överst i USA. Det var långt ifrån givet att en svensk artist skulle ta sig dit; bara ett fåtal hade lyckats förut.

Sången hade dessutom något ovanligt med sig. Den blev den första låten någonsin att nå förstaplatsen i USA utan att säljas som en vanlig liten vinylsingel – ett tecken på att musikvärlden höll på att förändras. Men för de flesta lyssnare handlade det inte om listor eller format, utan om en röst och en känsla.

Ett bestående minne

Bilderna från Borgholm har levt vidare långt efter den där sommaren. När en svensk tv-kanal många år senare lät tittarna rösta fram Roxettes bästa musikvideo genom tiderna, vann just filmen från Öland. Det säger något om vilket avtryck de två kvällarna gjorde.

Varför fastnade just den här videon i så många minne? En del av svaret ligger förstås i platsen, i de gamla murarna och i ljuset som lyste i mörkret. Men framför allt handlar det om Marie Fredriksson – om en kvinna som stod barfota i en 700 år gammal borg och sjöng så att rösten först fyllde ruinen och sedan gick ut i hela världen. Det är ett ögonblick som visar vad musik kan göra: ta en enkel sång, en gammal plats och en stark röst, och förvandla det till något som människor minns i decennier.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
en ruin	rester av en byggnad som har gått sönder med tiden
en stenmur	en hög vägg byggd av sten
ut i tomma intet	Han satt tyst och stirrade ut i tomma intet.
minnesvärd	värd att minnas; som man minns länge
en kuliss	en låtsasvägg eller bakgrund som byggs för film eller teater
ett intryck	hur något känns och påverkar en
medeltiden	en historisk tid (ungefär 500–1500 e.Kr.)
barfota	utan skor
en ballad	en lugn, känslösam sång
ett förnuft	förmågan att tänka klokt och logiskt
bära (om röst)	nå långt och höras tydligt
ett genombrott	när man plötsligt blir framgångsrik
betydelsefull	viktig
ett avtryck	ett spår eller ett intryck som finns kvar

Läsförståelsefrågor

1. Hur beskrivs Borgholms slott i texten?
 1. som ett nytt och glittrande sagoslott
 2. som en gammal ruin utan tak
 3. som en byggnad mitt i en storstad
2. Varför valde Roxette att spela in videon i en riktig borgruin?
 1. för att det var billigast
 2. för att skapa en äkta och stark plats i stället för en studio
 3. för att de inte fick tillstånd någon annanstans
3. Vad trodde regissören och filmteamet först om ruinen?
 1. att den var farlig att vistas i
 2. att den hade byggts särskilt för videon
 3. att den var för liten för en inspelning
4. Vad handlar sången "Listen to Your Heart" om?
 1. om en resa till USA
 2. om kärlek och om att välja mellan hjärta och förnuft
 3. om livet på Öland
5. Vad gjorde publiken när det blev mörkt?
 1. de gick hem
 2. de tände ljus och gungade i takt med musiken
 3. de sjöng i stället för Marie
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Sången gavs ut redan i september 1988.
 2. "Listen to Your Heart" nådde förstaplatsen i USA den 4 november 1989.
 3. Marie var nervös och ville inte spela in videon.
7. Förklara med egna ord vad som menas med att det som syntes på film "så lätt och självklart ut, men bakom det låg två långa kvällar av arbete". (Öppen fråga)
8. Texten säger att sången var den första att nå förstaplatsen i USA utan en vanlig vinylsingel. Varför kallar texten det "ett tecken på att musikvärlden höll på att förändras"?
9. Varför tror du att texten flera gånger nämner att Marie sjöng barfota?
10. I slutet frågar texten varför just den här videon fastnade i så många minne. Vilket svar ger texten själv? (Öppen fråga)
11. Vad menar författaren med den sista meningen om vad musik kan göra?

Diskussionsfrågor

- Roxette valde en gammal, äkta plats i stället för en studio. Vad betyder platsen för hur vi upplever musik eller konst, tror du?
- Marie sjöng barfota och gjorde saker på sitt eget sätt. Hur viktigt är det att våga vara sig själv i sitt arbete?
- Texten beskriver hur ett ögonblick kan leva kvar i decennier. Vilket offentligt ögonblick – i musik, sport eller annat – minns du själv starkt, och varför?
- En artist från ett litet land nådde högst upp i USA. Vad tror du krävs för att lyckas internationellt med musik eller konst?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en sång, en artist eller ett uppträdande som har betytt mycket för dig. Beskriv vad det är och varför det gör intryck på dig.